

MARCUSJAAR B-2020-2021

ZONDAG: ADVENT-3

DATUM: 13 december 2020

Evangelielezing: Joh 1,6-8.19-28

Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Johannes

- ⁶ Er is een mens geweest, een gezondene van God; zijn naam was Johannes.
- ⁷ Hij kwam als getuige: hij moest getuigen van het licht, opdat allen door hem tot geloof zouden komen.
- ⁸ Hij was niet het licht, hij moest getuigen van het licht.
- ¹⁹ Dit dan is het getuigenis van Johannes.
De Joden hadden uit Jeruzalem priesters en Levieten op hem afgestuurd met de vraag:
`Wie bent u?'
- ²⁰ Onomwonden kwam hij ervoor uit:
`Ik ben de Messias niet.'
- ²¹ `Wie dan wel? Bent u Elia?' vroegen ze.
`Die ben ik ook niet', antwoordde hij.
`Bent u soms de profeet?' - `Nee', zei hij.
- ²² `Wie bent u dan?' drongen ze aan.
`We willen een antwoord geven aan degenen die ons gestuurd hebben.
Wat zegt u over uzelf?'
- ²³ Hij zei: `Ik ben een stem die roept in de woestijn:
`Maak recht de weg van de Heer'', zoals de profeet Jesaja gezegd heeft.'
- ²⁴ De afgevaardigden, die uit de kring van de farizeeën kwamen,
- ²⁵ drongen verder aan en vroegen:
`Maar als u de Messias niet bent en ook Elia niet of de profeet, waarom doopt u dan?'
- ²⁶ Johannes gaf hun ten antwoord:
`Ik doop in water.
Maar zonder dat u Hem herkent staat Hij al in uw midden:
- ²⁷ Hij die na mij komt, maar wiens schoenriem ik niet waard ben los te maken.'
- ²⁸ Dit gebeurde in Bethanië, aan de overkant van de Jordaan, waar Johannes aan het dopen was.

KBS Willibrord 1995

1. De verzen 6-8:

Volgens *Sylvester Lamberigts, p. 17-20:

- a) komen die verzen uit de proloog bij Johannes;
- b) daar wekken ze de indruk een inlassing te zijn;
- c) in de oorspronkelijke lezing zouden ze vlak voor vers 19 gestaan hebben;

- d) door latere uitgevers van het Johannesevangelie werden zij naar de proloog overgeheveld;
- e) zoals de profeten eertijds en zoals Jezus zelf, zo treedt ook Johannes op als **gezondene van God**.

2. Visie op Johannes de Doper:

2.1 Synoptici (Mc – Mt – Lc):

- a) Zij zien hem als **voorloper** en de **wegbereider** van Jezus;
- b) zijn boeteprediking is gericht op de komst van Jezus;
- c) hij doopt met water om de komst voor te bereiden van Jezus, die met de heilige Geest zal dopen.

2.2 Vierde evangelist Johannes: huldigt duidelijk een **andere** theologie over de Doper (*dat kan niet genoeg beklemtoond worden*):

- a) Johannes is niet zozeer de voorloper, maar wel de **getuige** : naast de Messias, naar hem verwijzend;
- b) hij wijst elke messiaanse aanspraak af:
  1. Wel is hij getuige van het Licht
    - ° *niet* het Licht zelf,
    - + wel een lamp die verlicht (zie Joh 5,35: '*Johannes was een lamp die helder brandde, en u hebt zich een tijd in zijn licht verheugd*');)
  2. Het Woord:
    - ° hij is *niet* het Woord,
    - + wel een stem die het woord vrijmaakt;
  3. De profeet:
    - ° *niet* dé profeet,
    - + wel een roepende in wie de boodschap van de profeten op een intense wijze opnieuw tot leven komt;
  4. De Messias:
    - ° hij is *niet* de Messias,
    - + wel een woestijnasceet die begeestering wekt en een grote messiaanse beweging op gang brengt;
  5. De bruidegom:
    - ° *niet* de bruidegom,
    - + wel de vriend van de bruidegom die diens stem vernomen heeft en nu in volkomen vreugde kan zeggen: '*Hij moet groter worden en ik kleiner (zie Joh 3,28-30)*'.

3) De verzen 19-28:

v.19: beginnen met een titel:

een onderzoekscommissie van de Joden (Judeeërs) uit Jeruzalem wordt op hem afgestuurd;

. ze vragen naar zijn identiteit: '*Wie bent U ?*'.

v.20: . het antwoord van de Doper klinkt plechtig;

. daarin merken we op: hij weigert elke messiaanse titel voor zichzelf;

. het beklemtoonde 'ik' geeft aan dat **een ander 'de Messias' is – de polemische pointe is duidelijk**.

v.21: . de auteur (Joh) gaat voort met *negatieve* benadering van de Doper;

- . bedoeling: elke *concurrentie* met Jezus, de Messias uitschakelen;
- . ook ontkenning van identificatie met twee andere messiaanse figuren:
  - . Elia: onbetwistbaar een messiaanse figuur: bij zijn terugkeer breken de messiaanse tijden aan;
  - . de profeet = waarschijnlijk wordt Mozes bedoeld, de profeet bij uitstek, wiens terugkeer voor de messiaanse tijden verwacht werd;
  - . Johannes de Doper weigert dus met klem *drie* titels die hem als Messias zouden kunnen aanduiden.

*Kardinaal Danneels, p. 21:

“Men vraagt dus aan de doper wie hij is. Van meet af aan met argwaan. Zou hij de Messias zijn? Maar Johannes zegt: ‘Ik ben de Messias niet’. Dan maar een tweede keer aangedrongen. Weerom luidt het antwoord: ‘Ik ben het niet’. Ongeduldig en ontstemd – stellen ze voor de derde keer de vraag: ‘Wie bent u dan?’ Johannes sluit het krachtig af met een kort ‘nee’. Want hoe vaker ze hem vragen wie hij is, hoe korter van stof hij wordt: aanvankelijk vijf, vier woorden om te antwoorden en op het einde nog maar één.

Wij doen het meestal heel anders. Hoe vaker men ons vraagt wie we zijn, hoe welsprekender wij worden. Niet enkel naam en voornaam, adres en beroep geven we, maar een waslijst van prestaties, eretekens, diploma’s en verdiensten erbovenop. We hebben het zo graag over onszelf. De Doper niet; naarmate men uitgebreider naar hem vraagt, wil hij minder zeggen. Wij willen groeien in belangrijkheid. Hij wil verdwijnen.’= Dat zal blijken in Joh 3,30.

- v.22: de leden van de zo te noemen onderzoekscommissie (zie v. 19) dringen aan op een *positief* antwoord en stellen hem voor een zelfdefinitie: ‘*Wie zegt u dat U bent?*’;
- v.23: zie hierboven: Johannes weigert elke messiaanse aanspraak, ook in v. 24;
- v.25: . Hier wordt duidelijk welke de *eigenlijke draagwijdte* was van de vraag in v. 19;
  - . blijkt minder een vraag te zijn naar de persoon van de Doper, wel een vraag om zijn handelwijze (dopen = een messiaanse activiteit) te rechtvaardigen;
  - . met wel recht doet u dat? in wiens naam als u geen messiaanse figuur bent?
- v.26 e.v.:
  - . begin van antwoord
  - . Johannes komt dopen om aan het volk van Israël iemand te openbaren die het nog niet kent en die nochtans door iedereen verwacht wordt.
  - . zijn dopen staat helemaal in dienst van zijn getuigenis.
  - . de *synoptische* traditie maakt van de Doper een echte voorloper van Jezus door onderscheid te maken tussen *het doopsel van Johannes met water* en *het doopsel met de heilige Geest dat Jezus zal toedienen*;
  - . dat is blijkbaar de historische waarheid eerbiedigen;
  - . maar *de vierde evangelist* bekommert zich niet om de historische feiten: Johannes de Doper is een **getuige** en zijn doopsel staat in dienst van dit getuigenis;
  - . In v. 26 wordt heel de tragiek van het Joodse volk opgeroepen: het verwacht de Messias met heel de hunker van zijn hart en wanneer hij verschijnt, herkent het hem niet.

Bibliografie

1. Sylvester LAMBERIGTS, *Joh 1,6-8.19-28* in: *Dichtbij is uw woord. Exegetische commentaar bij de liturgische Bijbellezingen uit de Johanneïsche Literatuur*, Uitgave: Werkgroep Sacerdos, Mechelen, Vlaamse Bijbelstichting, Leuven, s.d. 207 p., p. 15-17.
2. Paul KEVERS, *Derde zondag van de advent*, in: *De Bijbel lezen in woord en daad, B-Jaar*, Halewijn, Antwerpen, 2008, p. 12-14.
3. *Wegwijzer. Toelichting bij de Schriftlezingen voor de zondagen, B-Jaar*, teksten samengesteld door de pastorale werkgroep Oost-Gelderland, teksten van Drs. W.H.J.M. Berflo (stafid voor Bijbelse vorming), Emmaüs, Brugge, KBS, Boxtel, voor de derde zondag van de advent B, zie pag 14-15.
4. Kardinaal Godfried DANNEELS, *Johannes aan het woord*, Halewijn, Antwerpen, 2003, pag. 21-22.